

בצלם - מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים (ע.ר.)
بتسيلم - مركز المعلومات الإسرائيلي لحقوق الإنسان في الأراضي المحتلة
B'Tselem – The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories

19.11.09
ש.מ. 13535

לכבוד
אלוף אבי מזרחי
מפקד פיקוד מרכז
לשכת אלוף פיקוד מרכז
ד.צ. 02367
צה"ל

ובאמצעות פקס: 02-5305741

שלום רב,

הנדון: צילום וידאו על ידי עובדי בצלם ועל ידי מתנדבים של הארגון

בחודשים האחרונים אירעו כמה מקרים בהם חיילי צה"ל אסרו על פלסטינים המתנדבים בפרויקט בצלם "חמושים במצלמות" לצלם, לפעמים אף תוך שימוש באלימות כלפיהם וגרימת נזק לרכושם (ראה פירוט המקרים בנספח ובדיסק המצורפים למכתב זה).

במכתבים שקיבלנו בעבר מגורמים בכירים בצבא, נמסר לנו כי אין כל מניעה שעובדי בצלם ומתנדביו יצלמו אירועים בשטחים.

כך, בתשובתה לפניית בצלם מה-26.8.08 הבהירה סא"ל סיגל משעל-שחורי, הפרקליטה לעניינים מבצעיים, כי אין מניעה לצלם בגדה המערבית, כל עוד הצילום לא נועד לשם השגת מידע רגיש ומסווג או שהוא מפריע באופן מהותי לפעילותם השוטפת של הכוחות. סא"ל משעל-שחורי הוסיפה כי המפקדים פועלים כל העת, וימשיכו לפעול בעתיד, לתדריך כלל הכוחות באשר לנהלים ביחס לפעילות צלמים בגדה המערבית. ב-13.1.09 מסרה לבצלם רס"ן אתי אדר, סגניתה של סא"ל משעל-שחורי, כי במסגרת ההכשרה אותה עוברים חיילים טרם כניסתם לגזרה, הם מקבלים הנחיות אודות הנהלים, לפיהם, ככלל, אין מניעה לצלם.

דברים דומים נכתבו לבצלם על ידי סגן דרור שטיין, קצינת פניות הציבור בלשכתו של אלוף פיקוד המרכז, ב-26.8.08. במכתב, בו נתבקשה סגן שטיין להבהיר האם קיים נוהל האוסר צילום של חיילים בחברון, נכתב כי ככלל אין מניעה חוקית לצלם בגדה המערבית ובכלל זה אין מניעה לצלם את חיילי צה"ל, לרבות במהלך פעילות מבצעית. זאת בתנאי שהצילום לא נועד לצורך השגת מידע רגיש ומסווג או כאשר הצילום מפריע באופן מהותי לפעילותם השוטפת של הכוחות. בהמשך

מכתבה, ציינה סגן שטיין כי נהלים אלו מועברים ומובהרים לכוחות כחלק מהכנתם והכשרתם לפעילות בגזרה טרם כניסתם לתעסוקה.

המקרים שהתרחשו בחודשים האחרונים, בהם אסרו חיילים על עובדי בצלם ועל מתנדביו לצלם, מראים כי קיים פער בין העמדות הרשמיות של הצבא לבין התנהלות החיילים בשטח.

לפיכך, נבקש כי יובהר לאלתר לאנשי כוחות הביטחון המשרתים בשטחים כי יש להתיר לעובדי בצלם ולמתנדביו הפועלים בגדה המערבית לצלם באופן חופשי. בנוסף, יש לאכוף נהלים אלה על מנת להרתיע חיילים מהפרתם.

אבקש את התייחסותך למכתב זה בהקדם האפשרי.

בכבוד רב,

ג'סיקה מונטל, מנכ"ל

בצלם

העתיקים:

אלוף אביחי מנדלבליט, הפרקליט הצבאי הראשי, באמצעות פקס: 03-5694526.
תת-אלוף ניצן אלון, מפקד אוגדת איו"ש, באמצעות פקס: 02-9970436.
אל"מ שרון אפק, יועמ"ש איו"ש, באמצעות פקס: 02-9977326.
סא"ל סיגל משעל שחורי, הפרקליטה הצבאית לעניינים מבצעיים, באמצעות פקס 03-5126475.

אל"מ ליאור כרמלי, מח"ט מנשה, באמצעות פקס 04-6244843.
אל"מ ערן ניב, מח"ט אפרים, באמצעות פקס 09-7753915.
אל"מ איציק בר, מח"ט שומרון, באמצעות פקס 02-5486418.
אל"מ אביב רשף, מח"ט בנימין, באמצעות פקס 02-9970547.
אל"מ ניר סלומון, מח"ט עציון, באמצעות פקס 02-5485391.
אל"מ אודי בן מוחה, מח"ט יהודה, באמצעות פקס 02-9967370.

סגן דרור שטיין, קצינת פניות הציבור בפיקוד המרכז, באמצעות פקס 02-5305724.

הנדון: מניעת צילום על ידי חיילים תוך חריגה מסמכות ופגיעה בצלמים ובציוד צילום (נספח)

להלן פירוט המקרים מן החודשים האחרונים:

1. מקום האירוע ומועדו: אל-בווירה (בסמוך לגבעת החרסינה), חברון, 14.11.09, סביבות השעה 17:00.

תיאור האירוע: ביום שבת, ה- 14.11.09, בשעות אחה"צ, יידו מספר מתנחלים אבנים על בית משפחת זעירי בחברון. בת המשפחה, מתנדבת בצלם סאברין זעירי, צילמה את המתנחלים במצלמת הווידאו של בצלם המצויה ברשותה. במקביל התקשרו בני המשפחה למת"ק הפלסטיני, אשר דיווח על האירוע למת"ק הישראלי. לאחר כעשר דקות, הגיעו מספר חיילים אל בית המשפחה. הם נכנסו אל הבית והורו לבני המשפחה לצאת החוצה. אחד החיילים, אשר ראה את סאברין ובת דודתה שריהאן מצלמות, קרא להן לבוא אליו. לכשהן ירדו, לקח החייל בכוח את המצלמה מידיה של סאברין. זאת למרות מחאותיה ודבריה לפיהם המצלמה שייכת לבצלם וכן שהיא צילמה את תקיפת המתנחלים. החייל עשה זאת באלימות תוך שהוא מכה ודוחף את סאברין ואת בת דודתה אשר ניסתה להזעיק עזרה. כשהחיילים יצאו מן הבית, הם השאירו את המצלמה על חומה מחוץ לבית. סאברין אספה את המצלמה וניסתה לצלם את החיילים. החייל אשר לקח את המצלמה קודם לכן, ניגש אליה ולקח ממנה שוב את המצלמה. הוא הזהיר את בני המשפחה לבל ישובו וינסו לצלם את החיילים בכוח.

2. מקום האירוע ומועדו: תל רומיידה, חברון, 10.11.09, סביבות השעה 16:30.

תיאור האירוע: בני משפחת שרבתי, המתגוררים בשכונת תל רומיידה בחברון ואשר על גג ביתם מוצבים חיילים דרך קבע, התקשרו לעובד השטח של בצלם, עיסא עמרו ודווחו לו כי אחד מן החיילים המוצבים על גג הבית, השליך זבל מהגג על פתח בית המשפחה. עמרו הגיע אל המקום יחד עם עובד בצלם, מיכאל זופרנר ומתנדבים נוספים מבצלם. במקביל התקשר עמרו למשטרה, למת"ק ולצלם האדום ודווח להם על המקרה. כשהגיע אל המקום, ביקש עמרו מאחד החיילים שיקרא למפקדו, אולם החייל סרב. עמרו החל לצלם את הבית, את הזבל שהושלך ואת החייל שעזמו הוא דיבר. יחד איתו היו מתנדבי בצלם, חאזם שרבתי ואחיו חוסאם שרבתי. החייל צעק על השלושה והורה להם להפסיק לצלם. בנוסף, הוא קרא למספר חיילים נוספים שיגיעו אל המקום. למרות שמר עמרו אמר לחיילים כי הוא עובד בצלם וכי יש לו זכות חוקית לצלם, אמרו לו החיילים כי אסור לו לצלם. בהמשך הגיעו אל המקום עוד כחמישה עשר חיילים נוספים. החיילים צעקו על השלושה, דחפו אותם ולקחו מהם את המצלמות. בינתיים, שני מתנדבים אחרים של בצלם, מועתז אבו הייכל ואיאת אל-ג'עברי, הגיעו אל המקום. הם נעצרו על ידי החיילים ומצלמותיהם נלקחו מהם. בהתערבות של

מיכאל הוחזרו המצלמות לעמרו ולארבעת המתנדבים של בצלם. (תיעוד המקרה מופיע בדיסק המצורף)

3. מקום האירוע ומועדו: דרום הר חברון, בסמוך לח'רבת א-טובא, 12.10.2009, סביבות השעה 16:00.

תיאור האירוע: עובדי בצלם, נאסר נוואגיעה ויואב גרוס, זיהו במהלך סיור באזור, טרנזיט בוער אשר על פי החשד הוצת בידי חיילים. הם עמדו בסמוך לטרנזיט וצילמו אותו, כאשר תוך מספר דקות הגיע אל המקום ג'יפ האמר ובו ארבעה חיילים. החיילים ירדו מן הג'יפ והורו לעובדי בצלם בצעקות להפסיק לצלם באופן מיידי. הם טענו בפני השניים כי אסור להם לצלם את פניהם. משהמשיכו לצלם, איימו החיילים על השניים במעצר ודרשו כי הקלטת תימחק. יואב גרוס טען בפני החיילים כי הדבר לא חוקי ודרש שישאלו על כך את מפקדם. החיילים התקשרו אל מפקדם, אשר נתן להם פקודה ישירה מהמג"ד להחרים לשניים את המצלמות ולקחת אותם איתם אל הבסיס. בעקבות סרטון שהשניים צילמו, אשר פורסם למחרת באמצעי התקשורת, נפתחה חקירת מצ"ח ושניים מקציני היחידה הושעו מתפקידם.

4. מקום האירוע ומועדו: הכפר בילעין, 30.09.2009, שעות הלילה המאוחרות. תיאור האירוע: מתנדב בצלם, היית'ם אל-ח'טיב, תושב בילעין, יצא מביתו בשעות הלילה על מנת לצלם מבצע מעצרים שערך כוח צה"ל בכפר. חיילים בכוח, איימו על הפעילים זרים והתושבים אשר מחו על פעילות הצבא במקום שאם הם לא יעזבו את המקום הם ייעצרו. בשלב מסוים, ניגש אחד החיילים אל מר אל-ח'טיב, תפס ידו שאחזה במצלמה ושבר את המסך של המצלמה. לאחר מכן, ניגש חייל נוסף אל מר אל-ח'טיב ואמר לו שאם הוא לא יפסיק לצלם מצלמתו תוחרם. (תיעוד המקרה מופיע בדיסק המצורף)

5. מקום האירוע ומועדו: ח'רבת ג'ינבה, דרום הר חברון, 25.09.2009, סביבות השעה 16:00. תיאור האירוע: מתנדב בצלם, עומאר ג'בארין, צילם פעילות צבאית שנערכה במקום. אחד החיילים בכוח, אשר הבחין בו מצלם, ניגש אליו, קילל את ארגון בצלם, עיקם למר ג'בארין את ידו, לקח ממנו את המצלמה וזרק אותה על הארץ. לאחר מכן, הוציא החייל את הקלטת מן המצלמה ולקח עימו את המצלמה יחד עם הקלטת.

6. מקום האירוע ומועדו: הכפר ח'רבת סוסיא, 09.09.2009, בין השעות 9:00 ל-10:00 בבוקר.

תיאור האירוע: לאחר שצה"ל הרס מבנה בלתי מאויש באזור ההתנחלות סוסיא, נכנסו כ-18 מתושבי ההתנחלות, לבית משפחת אל-הרני בח'רבת סוסיא הפלסטינית והתקיפו את אב המשפחה. שלושה חיילים שהיו באזור וניצבו על הגבעה השוכנת בין ההתנחלות לכפר

הפלסטיני, לא עשו דבר על מנת למנוע את התקיפה. עובד בצלם, נאסר נוואגיעה, המתגורר בסמוך למקום, הגיע אל הבית יחד עם עוד כעשרה תושבים פלסטינים מהאזור והחל לצלם את המתרחש. שלושת החיילים, אשר הגיעו למקום, צעקו על נוואגיעה והורו לו להפסיק לצלם. משלא הציגו בפניו כל המסמך המורה על איסור צילום במקום, המשיך נוואגיעה לצלם. אחד המתנחלים ניגש אל נוואגיעה, ניסה לקחת בכוח את המצלמה מידי ושביר את מסך המצלמה. החיילים, אשר עמדו בסמוך והיו עדים למקרה, לא עשו דבר על מנת למנוע את התרחשותו.

7. מקום האירוע ומועדו: הכפר נייעלין, 05.06.09, בין השעות 12:00 ל-14:00.

תיאור האירוע: מתנדב בצלם, ערפאת כנעאן, צילם הפגנה נגד מכשול ההפרדה אשר התקיימה באזור הכפר נייעלין, יחד עם חבר נוסף ששמו חמודה עמירה. השניים צילמו חיילים בעת ניסיון השתלטות על גג של אחד מבתי הכפר. הם עמדו בסמוך לחיילים וצילמו אותם יורים מפתח הבית. החיילים פנו אליהם ואמרו כי הם יכולים לצלם אבל הורו להם שלא לדבר. בשלב מסוים, פנה עמירה אל החיילים וביקש מהם שיפסיקו את הירי, מאחר ובבית ישנם נשים וילדים. בתגובה, ניגש אחד החיילים ניגש לעבר חמודה במטרה לעוצרו, בעוד כנעאן מצלם את הדבר. החייל אמר ל כנעאן שלא יצלם ואיים כי יפגע בו אם לא יפסיק לעשות כן. לאחר מכן, החייל הכה במצלמתו של כנעאן, אשר נפלה על הארץ ונשברה.

8. מקום האירוע ומועדו: הכפר נייעלין, 01.05.09, סביבות השעה 12:00.

תיאור האירוע: מתנדב בצלם, רשיד אחמד עמירה, תושב הכפר נייעלין, עמד מחוץ לביתו זמן קצר לפני תחילת ההפגנה השבועית נגד מכשול ההפרדה באזור הכפר. בשלב מסוים, הבחין עמירה בחיילים הנכנסים לביתו על מנת לתפוס עמדת ירי מהגג. החיילים בכוח מנעו מעמירה להיכנס אל ביתו וכן לצלם את המתרחש מחוץ לבית. בהמשך אפשרו החיילים לעמירה להיכנס אל הבית, אולם מנעו ממנו לצלם.